

MORZSÁK. (Tallózásomból)

„Komposzt fenyőkéregből. Román kutatók értékes komposztot készítettek egy faipari melléktermékből, a fenyőféléknek eddig kárbavesztett kérgéből. A kéregaprítékhoz korbámidot és szuperfoszfátot kevernek, s azt két-három hónapig érlelik. A komposztot a zöldségtermesztésben használják fel. A jövő évben már 10 ezer tonnát készítenek belőle. (Agrártechnik)” „Élet és Tudomány” 1978. 13. számából.

„... legyen minden szerszámhoz tartaléknyél. Ma már ritka a jó akácnyél, a boltban kapható nyárnyelvek könnyen megreccsennek. Jómagam törtem el csákány-, ásó-, fejszényelet...”
„Új Tükör” 1978. 12. számából.

„Hatvan év múlva eltűnnek az erdők a fejlődő országokban, ha a faállomány irtása a jelenlegihez hasonló mértékben folytatódik — állapította meg a Világbank szakértőinek vizsgálata.”
„Hétfői Hírek” 1978. IV. 5. számából.

Dobossy Imre „Cím és rang” című okos és aktuális cikke eszembe juttatta az OEE —Szoc. pol. Bizottságának e témában készített előterjesztését, amit egyes személyek és szervek kurtán-furcsán elutasítottak a régi rangkorságra hivatkozva. Hadd idézzek most a jelzett cikkből 1—2 mondatot, de az egész cikket szíves figyelmébe ajánlom a berzenkedőknek.

„... a munkahelyi rang és előmenetel természetes emberi igény, csak éppen nem foglalkozunk vele jelentőségéhez mérten. Ez azért is furcsa és meglepő, mert pl. az egyik legősibb intézmény, a katonai szervezet már régen megoldotta a rang és előmenetel bonyolultnak tűnő problémáját...” Én hozzáteszem, hogy pl. a MÁV sem a rangkorság miatt tartotta meg a cím és ranglétrát, sőt, gondolom nem ez miatt állították vissza a miniszteri (és tanácsi) tanácsosi és főtanácsosi címeket sem. Az idézett „életszagú” cikk így fejeződik be: „Mіндеzt nem azért mondtuk el, hogy a rang- és címkorság és az előmenetel kölcsönösen összefüggő kérdését a gazdasági szervezetben is megoldani: nagy lépést tehetünk előre a szubjektív igényeknek és vágyaknak a munkahely objektív követelményeivel való összehangolása, s ezzel a hatékonyabb szervezeti munka feltételeinek megteremtése terén — emberi vonatkozásban is.” „Magyar Nemzet” 1978. IV.; 11. számából.

„... megrekedtünk a tehetség fogalmának helytelen értelmezésénél, tehetségesnek a szellemi pályákra alkalmasakat értve, holott a helyes felfogás az, ha a tehetségen az átlagon felüli produktóra való képességet értjük — az élet, a munka sokféle területén.”

„... a végzetek egy része olyan munkakörben dolgozik, amely messze nem igényli azt a képzettséget, amellyel az a fiatal rendelkezik, magyarul pazarlunk is a munkaerővel. Sajnos olyan kategóriákkal is megbarátkozunk, mint a szellemi betanított munka, vagy a szellemi segédmunka.” Dr. Horváth Attila az MSZMP KB. munkatársának előadásából. Megjelent „Oktatáspolitikánk néhány időszerű kérdése” című MTESZ—KOB kiadványban.

„A tudományos-technikai fejlődés felgyorsult áramával csak szilárd alpműveltséggel és az erre épülő folyamatosan kiegészülő szakműveltséggel lehet lépést tartani...”

„... Az elmúlt évtizedek valósága azt bizonyította, hogy a munkásoknak, és a mindennapi munkájukat irányító üzemi értelmiségnek egyaránt volt és van mit tanulni egymástól...”

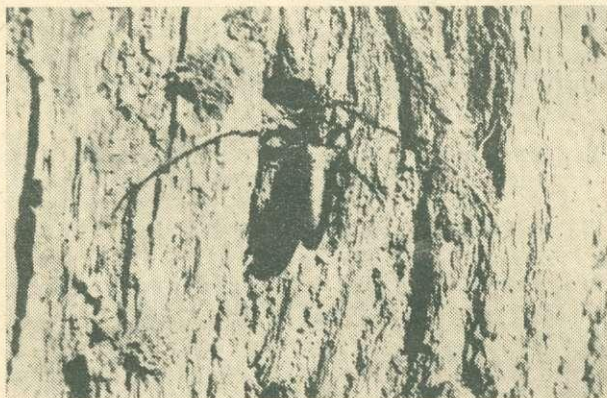
„... értelmiséginek lenni nem származási előjog, hanem magatartás és tudatos elkötelezettség, alapvetően áldozatvállaló szolgálat...”

Simon László a Szakszervezetek Bp-i Tanácsa titkárának előadásából.

Megjelent az MTSZ „A műszaki értelmiség helye, szerepe és feladatai a munkásművelődésben, a munkahelyi nevelésben” című kiadványában.

Tóth István

SZÉP, TEHÁT VÉDD!

1. ábra. Nagy hőscincér gesztenyefán a röpnyílása előtt

Erdeink szépségét elsősorban a fák, a bokrok, a virágok adják. Ezeket mindenki észreveszi és érzi, élvezzi szépségüket, de vajon becsüli-e? Nagyon sokszor — nem! Nem becsüli az, aki törli, tépi az ágakat, a virágokat, egy ideig hurcolja, azután úton-útfélen elszórja.

Az erdők rongálóinak visszataszító viselkedését sokan ismerik és elítélik. A növények, különösen a ritka fajok védelmében különböző fórumokon szót emelnek. Ezekkel egyetértésben szeretném felhívni az erdőt hivatásból, vagy szórakozásból járók figyelmét arra, hogy az erdő hangulatához a virágokon és a madarakon kívül a rovarok is hozzájárulnak. A természet szépsége nem lehet teljes a lepkék, a szitakötők, a bogarak és a többi rovar nélkül.

Az erdei növényekből sok rovarfaj él, melyeket elszaporodásuk esetén kártevőknek minősíthetünk. Ezeket nem fenyegeti a kipusztulás veszélye, viszont léteznek olyan ritka, és impozáns állatok, amelyeket a gyerekek nagy élvezettel fogdosnak, hurcolnak, megölnék és eldobnak. Ez a „szórakozás” nem más, mint a hatalmi vágy, az agresszív érzelmek megnyilvánulása. Vannak akik rovargyűjtés címen szedik össze a rovarokat, de megfelelő felszerelésük nincs, mire a kezük közé került állatok elpusztulnak, már esztétikailag is megsemmisülnek. Mi értelme van az egésznek? Ezért jó lenne, ha a pedagógusok szabályoznák a gyűjtési feladatokat és megtiltanák legalább az éjjeli pávaszem, a szarvasbogár és a nagy hőscincér begyűjtését. Az első kettő már több országban védett állat. Nálunk is kevés van belőlük, elszaporodásuknak nincsenek meg a feltételei, kipusztulásuknak annál inkább.

Ne hagyjuk tovább szegényedni környezetünk természeti szépségeit. Védjük meg mindent, ami szép — amíg lehet.

Dr. Szalay László

Minden kommentár nélkül ...

Moldova György: Ellenszél II. Válogatott riportok c. kötetében (Magvető Könyvkiadó, Budapest, 1977) a 37. oldalon a következőket olvashatjuk:

„Megáll az agyonstrapált GAZ kocsí, kiszállunk, és gyalog megyünk tovább az erdei utakon. Jobbra is, balra is néhány fát piros olajfesték-gyűrűvel jelöltek meg.

— Ez a jelzés mire való?

— Ezek a Rákosi-korszak V fái, V, vagyis véghasználatig fenntartandó. Csak az elit fákat akarták megőrizni, a többi hadd hulljon ki. Ma már megszűnt ez a jelölési forma, még látszik, de már mankónak sem jó az eligazodáshoz. Az erdő nem tűr semmiféle külső beavatkozást, piros vagy kék gyűrűket, én azt tanultam a professzoromtól: ha nem tudsz mit csinálni, kérdezd meg a fától!”

„Az erdeifenyő-gazdálkodás új irányzata” mottó alatt jelent meg az ALLGEMEINE FORSTZEITSCHRIFT 1978. február 11-i száma. A témával kapcsolatban hét tanulmányt közöl a lap, s ezek fontosabb megállapításait célszerű nekünk is figyelemmel kísérni. Az NSZK-ban az erdeifenyő a legelterjedtebb fafaj. Ipari használhatósága egyre értékesebbé teszi, sőt karácsonyfának is mindinkább keresik. Ezért semmi képpen sem tekintik „bűnnek” a felkarolását.

Az erdeifenyő-gazdálkodás új irányzatáról ennek a cél-lapszámnak az áttanulmányozása után, egyértelmű képet ugyancsak nehéz kapni, mégis megkísérlem azokat a főbb szempontokat megragadni, amelyek valamennyi cikkben többé-kevésbé megmutatkoznak. Ezek a következők:

Az elegytelen erdeifenyvesek nagy kiterjedése miatt közel egy évszázada igyekeznek a monokultúrákon változtatni. Az erdősítéssel egyidőben történt elegyítés nem sikerült. Ezért idősebb korban javasolják mindenekelőtt árnytűrő lombos fafajokkal alátélepíteni vagy duglászfenyővel kiegészíteni az erdeifenyveseket. A származási problémák miatt számos gondjuk van. Ennek a helyes megoldását elsőrendű feladatnak tartják. Az erdősítésnek ez az egyik alapkérdése. Az erdősítési hálózatot illető vitáknak igen tág teret engednek. A 2500 db-tól a 20 000 db-ig terjedő csemeteszám olyan széles mező, amelyben a gyakorlat ugyancsak nehezet találhatja meg az optimumot. A fatermesztés gazdaságossági szempontjai kedvezőtlenül alakulnak. Ezért a racionalizálás valamennyi lehetőségének kihasználása esetén sem mondhatnak le a fatermés növeléséről és a faárak emeléséről.

Új irányzatokról lévén szó, úgy vélem, sok hozzáfűznievalója akadna e rövid összefoglaláshoz hazai szakembereinknek is. A szakmai vita a német erdészek között is folyik, amely e lapszám tanúsága szerint nem várható, hogy a közeljövőben lezárul.

(Ref.: dr. Solyomos R.)

Különlegesen értékes tölgyrönk termelésére az NSZK-ban tekintet nélkül az erdő-hivatali határokra, regionális üzemosztályokat alakítanak. Egyik ilyen a Baden—Württemberg tartományban levő „Ulmer-Alb”. Területe 1300 ha, mészközeten mély, válygos talajú, 500—700 m tengerszint feletti magasságban 600—720 mm évi csapadékkal. Faállománya bükkös-tölgyes. „Érett” állománya 200—300 éves. Ennek törzsei általában furnértermelésre alkalmas színű és szerkezetű fájúak, de megjelennek rajtuk az öregedés jellegzetes fahibái is. Kitermelésük akkor esedékes, amikor értékteljesítményük tetőzik, mielőtt még egészségi állapotuk nem romlik. Ez utóbbira leginkább a gombásodás és harkály kopácsnyomok utalnak. A középső korosztály — a 150—200 év — csekélyebb mértékben fordul elő, annál több a rudas és a mi fogalmaink szerinti középkorú faállomány. Ezek tölgyei igen jó növekedésűek, gyertyánnal és bükkal elegyesek. Az utóbbi évek mesterséges erdősítései nagy területűek és ezeket erőteljesen folytatják.

A célválaszték itt a késelési rönk. A kitermelt törzs választékolása rendkívüli gondosságot kíván. A fahibákat pontosan fel kell ismerni, mert még 25%-os, furnértermelésre alkalmas résszel bíró rönkök is egyedileg kerülnek értékesítésre, amennyiben a fa egyébként arra alkalmas. Az általában 2,20—4,40 m-esre darabolt rönköket főként az évgyűrűszélesség szerint, három minőségi osztályba sorolják: az „F 1” átlagos évgyűrűszélessége 1,5 mm-ig terjed, az „F 2”-é 2,5 mm-ig, az „F 3”-é 3—3,5 mm-ig. A leggyakoribb fahiba az általában benőtt göcs, ami a kérgen rózsaként jelentkezik. Kisebb a hiba, ha több előfordulása esetében a tengelyen átfutó egyetlen síkban jelentkeznek. Egyetlen, bélen átfutó repedést a furnérrönkből még nem kell kiejteni, csillagosat — ha túlfut a rönkátmérő harmadán — igen. Ugyanez áll a gyűrűs elválasztásra is. Több fagyléc csökkenti a rönk értékét. Nagy hiba a rák, rovarfertőzöttség kizáró ok. A kifogástalan rönk 4500 márkát is megér m³-enként.

(AFZt 1977. 47. Ref. Jérôme R.)